

Peter Nijse

Chief Commercial Officer Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

GEZOCHT: REGIONALE REGIE IN DE ZORGKETEN

Nederlanders beschouwen zorg als een publieke voorziening. We verwachten dat de overheid zorg levert wanneer dat nodig is. Het niveau van zorgverlening in Nederland is ook hoog en basiszorgverlening is voor iedereen bereikbaar. Dat is het resultaat van een hybride zorgstelsel waarbij marktwerking en overheidssturing vervlochten zijn.

Investeren in toekomstbestendige zorg

Zorginstellingen werken bedrijfsmatig, waarbij investeringen meestal gefinancierd worden met vreemd vermogen en afgelost met toekomstige zorgopbrengsten. De leningen die worden verstrekt voor de financiering van zorgvastgoed hebben doorgaans lange looptijden. Daarom is het van belang dat de zorg niet alleen in de komende kabinetsperiode betaalbaar en financieel gezond blijft, maar ook ver daarna.

Dat gaat echter niet vanzelf, de zorg staat voor grote uitdagingen. De vraag stijgt door vergrijzing, innovatie drijft de kosten op en personeel is schaars. Tegelijkertijd is er ruimte om kosten te beheersen door efficiënter te werken. Preventie is vaak goedkoper dan behandeling, samenwerking met het sociaal domein en meer aandacht voor volksgezondheid kan zorgvraag en zorgkosten voorkomen.

Tijdens de Zorginnovatiereis in Frankrijk zagen we dat een andere aanpak tot lagere kosten en grotere klanttevredenheid kan leiden. Met 'Hospital at Home' bijvoorbeeld kiest men in de Parijse regio voor een ander bedrijfsmodel van een ziekenhuis. Dat vraagt een andere manier van werken, een andere focus en medewerkers met andere vaardigheden.

“De opgave is om van versnipperde keuzes naar samenhangende, regionale afstemming van zorg en investeringen te komen.”

Wat houdt ons tegen?

Wat houdt ons in Nederland tegen om deze kansen te pakken? Het is vooral de fragmentatie van ons zorgstelsel die integratie en samenwerking tegenhoudt. Doordat de financiering van zorg grotendeels aan specifieke behandelingen is gekoppeld, probeert elke zorgaanbieder te optimaliseren op zijn eigen terrein. Samenwerking op ketenniveau blijft daardoor beperkt en nieuwe vormen van zorgverlening komen onvoldoende van de grond. Vanuit bestaande structuren is het lastig om te starten met een andere werkwijze.

Centrale regie als uitgangspunt

Om de doorstroom van patiënten in de zorgketen te verbeteren en wachttijden te verminderen, is versterkte centrale regie gewenst. In Frankrijk zagen we dat verandering in de vraag naar thuiszorg een signaal is om de capaciteitsplanning in de intramurale ouderenzorg en zorg voor dementerenden bij te stellen. Zo zorgt het oppikken van signalen aan het begin van de zorgketen voor betere capaciteitsplanning en het voorkomen van wachtlijsten.

Wie zou deze regionale regie in Nederland kunnen of moeten pakken? Een belangrijke rol is weggelegd voor de zorgverzekeraars. Als zorginkoper en belangrijke financier van zorginstellingen kunnen zij sturend zijn in de planning van zorgcapaciteit. Bovendien hebben zij een volledig beeld van het zorggebruik in Nederland en zijn daarmee goed gepositioneerd om ramingen te maken van de toekomstige zorgvraag per regio.

Voor investeringsbeslissingen is samenwerking met financiers nodig, zodat keuzes beter kunnen worden afgestemd op de zorgbehoefte. Het toetsen van investeringsvragen aan de regionaal geraamde toekomstige vraag naar zorg en zorgvastgoed kan bijdragen aan meer samenhang. Dit bevordert gezamenlijke in plaats van versnipperde keuzes, wat de toekomstbestendigheid van investeringen ten goede komt.

Ook zorginstellingen kunnen regie pakken door regionaal samen te werken, met als mogelijke uitkomsten de versterking van preventiemaatregelen, een efficiënt en gebalanceerd zorgaanbod en het voorkomen van onnodige zorgvraag. We zien daar in verschillende regio's in Nederland voorbeelden van. Toch hangt dat nog teveel af van regionaal initiatief en individueel doorzettingsvermogen: meer centrale ondersteuning voor zo'n regionale aanpak zou tot betere resultaten kunnen leiden.

Een goed zorgstelsel in Nederland is en blijft een waardevolle publieke voorziening waar we zuinig op moeten zijn. Het huidige hybride stelsel heeft ons veel gebracht. De opgave is om dit stelsel ook in de toekomst kwalitatief goed en betaalbaar te houden.

